תורה אור

ת"ש דם שנטמא וזרקו בשוגג הורצה במזיד לא הורצה הכי קאמר דם שנטמא וזרקו בין בשוגג בין במזיד ונטמא בשוגג הורצה במזיד לא הורצה:

מתני' *נטמאו שיריה נשרפו שיריה אבדו שיריה כמדת ר' אליעזר כשירה וכמדת רבי יהושע פסולה:

גמ' אמר רב והוא שנטמאו כל שיריה אבל מקצת שיריה לא. קא סלקא דעתך נטמא אין אבוד ושרוף לא, מאי קסבר אי קסבר שיורא מילתא היא אפילו אבוד ושרוף נמי אי קסבר שיורא לאו מילתא היא נטמא מאי טעמא דמרצה ציץ אי הכי כל שיריה נמי לעולם קסבר שיורא מילתא היא ונטמא והוא הדין לאבוד ושרוף והאי דקאמר נטמא, רישיהו נקט *כתנאי רבי יהושע אומר כל הזבחים שבתורה שנשתייר מהן כזית בשר או כזית חלב זורק את הדם, בחצי זית בשר וכחצי זית חלב אינו זורק את הדם, ובעולה אפי' כחצי זית בשר וכחצי זית חלב זורק את הדם מפני שכולה כליל, ובמנחה אפי' כולה קיימת לא יזרוק. מנחה מאי עבידתה אמר רב פפא מנחת נסכים ס"ד האיל ובהדי זבח קא אתיא כגופיה דזיבחא דמיא, קמ"ל. מנהני מילי אמר רבי יוחנן משום רבי ישמעאל ומטו בה משום רבי יהושע בן חנניא אמר קרא °והקטיר החלב לריח ניחוח לה' חלב ואע"פ שאין בשר, ואשכחן חלב, יותרת ושתי כליות מנלן דקתני ובמנחה אפילו כולה קיימת לא יזרוק מנחה הוא דלא יזרוק הא יותרת ושתי כליות יזרוק מנלן רבי יוחנן דידיה אמר לריח ניחוח כל שאתה מעלה לריח ניחוח, ואיצטריך למכתב חלב ואיצטריך למכתב לריח ניחוח דאי כתב חלב הוה אמינא חלב אין יותרת ושתי כליות לא, כתב רחמנא ריח ניחוח ואי כתב רחמנא לריח ניחוח הוה אמינא אפילו מנחה כתב רחמנא חלב:

מתני' *שלא בכלי שרת פסול ורבי שמעון מכשיר. הקטיר קמצה פעמים כשרה:

גמ' *אמר רבי יהודה בריה דרבי חייא מאי טעמא דר' שמעון אמר קרא °קדש קדשים היא כחטאת וכאשם בא לעובדה ביד (כחטאת) עובדה בימין כחטאת בכלי עובדה בשמאל כאשם ורבי ינאי אמר כיון שקמצו מכלי שרת מעלהו ומקטירו אפילו בהמיינו ואפילו במקידה של חרש °רב נחמן בר יצחק אמר הכל מודים בקומץ שטעון קידוש, מיתיבי הקטיר חלבים ואברים ועצים שהעלן בין ביד בין בכלי בין בימין ובין בשמאל כשרין, הקומץ והקטורת והלבונה שהעלן בין ביד בין בכלי בין בימין בין בשמאל כשרין תיובתא דרבי יהודה בריה דרבי חייא אמר לך רבי יהודה בריה דרבי חייא לצדדין קתני ביד בימין, בכלי בין בימין בין בשמאל. תא שמע קמצו (שלא) מכלי שרת וקידשו שלא בכלי שרת והעלו והקטירו שלא בכלי שרת פסול רבי אלעזר ורבי שמעון מכשירין במתן כלי אימא ממתן כלי ואילך. תא שמע וחכמים אומרים קומץ טעון כלי שרת כיצד קומצו מכלי שרת ומקדשו בכלי שרת ומעלו ומקטירו בכלי שרת ר' שמעון אומר כיון שקמצו מכלי שרת מעלו ומקטירו שלא בכלי שרת ודיו אימא °כיון שקמצו וקדשו בכלי שרת מעלו ומקטירו ודיו. תא שמע קמץ בימינו ונתן בשמאלו יחזיר לימינו, בשמאלו

וחישב

הא שמע דם שנטמא וזרקו כו' · קשיא לרב שילא דקתני אם זרקו במזיד לא הורצה: **מתני'** כמדת רבי אליעזר · דאמר בפרק כיצד צולין (פסחים דף עז:) דם אע"פ שאין בשר, ה"נ קומץ אע"פ שאין שיריים י] (בשיריים) כשרה להקטיר הקומץ: כמדת רבי יהושע · דאמר (שם) אם אין בשר אין דם יא] אם אין (דם) אין (בשר): **גמ'** והוא שנטמאו כל שיריה · *הוא יב] דאמר רבי יהושע דפסול להקטיר הקומץ: קס"ד נטמא אין · כלומר בנטמאו שיריה הוא דאמרינן אם נשתייר מקצת שלא נטמא כשרה אפי' לרבי יהושע יג] אבל אבדו קצת שיריה או נשרפו אמר רבי יהושע דפסולה שהאי וכולה בעינן קיים מדקא נקיט רב לשון טומאה ולא נקט נמי נשרף ואבוד דמתני': מאי קסבר · רב אי קסבר שיורא מילתא היא: רישייהו · דנטמאו קתני במתני' ברישא: כתנאי · יד] רבי יהושע נמי מכשר היכא דאיכא שיור אפי' באבוד ושרוף: זורק את הדם · דקרינא ביה הבשר והדם: כחצי זית בשר וכחצי זית חלב אין זורק · שאין אכילה והקטרה מצטרפין: מנחת נסכים · מאי זריקה איכא במנחה: כגופא דזיבחא דמיא · טו] דתיהוי במקום בשר כאילו נשתייר בשר קמ"ל דלא: מנהני מילי · דאם לא נשתייר בשר אלא חלב זורק את הדם: דכתיב והקטיר החלב וגו' · רישיה דקרא הכי טז] וזרק הכהן את הדם על מזבח ה' לפני אהל מועד והקטיר החלב וגו' אלמא דמשום חלב זריק ליה לדם: יותרת ושתי כליות מנלן · דאם לא נשתיירו אלא הן זורק את הדם דהוין לעיל דהכי הוא דקתני ובמנחה אפילו *כולה יז] (כליל) [קיים] כו': לריח ניחוח · והקטיר החלב לריח ניחוח: כתב רחמנא חלב · דמשמע דריח ניחוח לא מרבי אלא דומיא דחלב דמגופיה דזבח הוא: **מתני'** שלא בכלי שרת · שלא קדש קומץ בכלי שרת דבתחלת מנחה ודאי לא פליגי דבעיא כלי כדאמרינן בפרק שתי הלחם (לקמן צו.) שאלו את רבי זו מנין כו': **גמ'** בא לעובדה ביד · הקטרת קומץ שהיא במקום זריקה ביד שלא קדשו בכלי: עובדה בימין כחטאת · יח] שהיא עובד נמי זריקתה באצבע יט] ובימין דכתיב ביה ולקח הכהן מדמה באצבעו ואמרי' (זבחים כד:) כ"מ שנאמר אצבע וכהונה אינה אלא ימין אלמא מדאקשה לחטאת ש"מ דלא בעיא כלי ובלבד שיעבדנו בימין: בשמאל כאשם · שזריקתו בכלי ולא ביד דאין לך שטעונה אצבע אלא חטאת בלבד דהכי אמרינן בזבחים (דף כה.) כ] דלר' שמעון זריקה כשרה דתניא זרק בשמאל פסול ור' שמעון מכשיר משום דבאשם זריקת הקרבנות לא כתיב אצבע אלא כהונה ולר' שמעון כהונה בעיא אצבע לא: בהמיינו · אבנט: מקידה · כלי חרס: הכל מודים בקומץ שטעון קידוש · ולא מכשר ר' שמעון בהקטר שאם נטלו מתוך כלי שרת לאחר שקדשו בו והעלהו בידו והקטירו כשר: ועצים · עלי מערכה: תיובתא כו] דרבי יהודה · דאמר ביד עובדה בימין והא הכא קתני אפי' ביד בשמאל בלא כלי והא ודאי ר' שמעון היא דהא מכשר שלא בכלי (א) שרת: קמצו כו] (שלא) מכלי שרת · שנתקדשה בו המנחה: מכשירין במתן כלי · אפי' שלא בכלי שרת תיובתא דרב נחמן דאמר הכל מודים כו': ממתן כלי ואילך · הולכה והקטרה לא כז] בעינן כלי שרת: תא שמע · לרב נחמן: ונתן בשמאלו · בלא כלי כח] יחזיר לימינו [כדאמרינן לעיל בא לעובדה] ביד עובדה בימין: בשמאלו

וחישב

אשכחן חלב כו' · ובשר נפקא לן מקרא בפרק כיצד צולין (פסחים דף עז:) · מ"ר:

ורבי ינאי אמר כיון שקמצו מכלי שרת כו' · קמילה בימין נפקא לן בפ' קמא בסופו (לעיל דף י:) אליבא דרבי שמעון מרבי יהודה בריה דרבי חייא ורבי ינאי דלית ליה נפקא ליה שפיר בג"ש דיד יד כדמוכח לעיל בסוף פ"ק (ג"ז שם) · מ"ר:

הקטיר חלבים ואברים בין בימין בין בשמאל כשירה · אלו למימר דאתיא כר"ש כמו דסיפא דקומץ אבל לרבנן בעי ימין אי נמי אפילו לרבנן איכא לאכשורי הקטר חלבים בשמאל כמו הולכת איברים לכבש דלעיל בסוף פ"ק (ג"ז שם) · מ"ר:

הקומץ והקטורת והלבונה כו' · הא דלא ערבינהו דלמא הלא הלא שמעינהו · *מ"ר:

עין משפט נר מצוה

נה א ב ג מיי' פ"א מהלכות פסה"מ הל' כ:

נו ד ה מיי' פ"א מהל' פסה"מ הלכה ל:

נז ו מיי' פי"א מהלכות פסה"מ הלכה ו:

לעיל ט. פסחים עט:

נח ז ח מיי' שם פ"ב הל' כד:

נט ט מיי' שם:

[כס"ע מפני ספרים בקדושין ג.]

מסורת הש"ס

נ"ק מ"ח

בא דאמר כמדת רבי דפסול הי' נ"ק

הקומץ שלא הי' לרבי שאיל ושלה כמין קיימא אבל אבדו כו' ופסולה מדקא נקט כצ"ל נ"ק

את הדם נ"ק

זבחים כב: קט. מעילה טו: פסחים שם. לעיל ט. תוספתא דזבחים פ"ד [תוספתא פסחים פ"ז בכורות נב.]

זבחים יג.

סוטה יט' סח"ד נ"ק

זבחים שם. כב. לעיל י:

נ"ק מ"ז

בשמאל דפניו נ"ק

לימינו דכיד הי' נ"ק

רבינו גרשום

ת"ש כו' וקתני הורק בשוגג הורצה ובמזיד לא הורצה אלמא בזריקתו בשוגג הורצה במזיד לא הורצה אבל טומאתו שנטמא משמע בין בשוגג בין במזיד ותיובתא דרב שילא דאמר הכי זרקו בין בשוגג בין במזיד הורצה הכי קאמר דם שנטמא וזרקו בין בשוגג בין במזיד אם נטמא בשוגג הורצה אבל אם נטמא במזיד לא הורצה והיינו כרב שילא דאמר טומאה בשוגג הורצה כו':

שיטה מקובצת

א] שנטמא חורק ורקו בין: ב] קא סלקא דעתך: ג] הוא נטמא ס"ס דמרצה ציץ על אכילות: ד] נסכים ס"א: ה] אמר יהודה וחיבת רבי נמחק: ו] ביד עובדה: ז] תיובתא דיהודה בריה דר"ח א"ל אמר לך יהודה: ח] קמצו מכלי וחיבת שלא נמחק: ט] ומקטירו (הייו) חיבת שלא בכלי שרת נמחק: י] חיבת בשיריה נמחק: יא] אין דם ס"א ה"ג אם אין שירים אין קומץ: יב] דאומר: יג] לרבי יהושע האיל וכולה בעינא קיימא אבל אבדו קצת כו' דפסולה מדקא נקיט רב כו': יד] כדתניא דרבי יהושע: טו] דהא הוי במקום בשר וכאילו נשתייר: טז] הכי הוא וזרק: יז] כולה קיימת: יח] בימין כחטאת ס"א דכתיב ולקח הכהן וגו' ואמרי' כל מקום כו': יט] באצבעו ממש ובימין דכתיב ביה ולקח הכהן מדם החטאת באצבעו: כ] בזבחים ולרבי שמעון זריקה כשרה בשמאל דתניא בקומץ א) וזאת ורק: כא] בעיא אצבע ובאשם מצורע כתיב ביה על כף הכהן השמאלית ובדין שמן דין דם האשם ועוד שלא מצינו בשום אשם אצבע וכהונה לא בשחיטה ולא בזריקה הס"ד ומה"ד בהמיינו: כב] תיובתא דיהודה דאמר בא לעבודה ביד: כג] קמצו מכלי שרת שנתקדשה וחיבת שלא נמחק: כד] לא בעינא: כה] יחזיר לימינו כריהודה בריה דרבי חייא בא לעבודה ביד כו': א) בקומץ אמה ליתא לגריסא א כלל רק הוא בזבחים דף כד ולעיל בפ"ק דף י ע"ב:

הגהות הב"ח (א) רש"י ד"ה תיובתא וכו' בכלי שרת הס"ד ואח"כ מ"ה במתן כלי כו' אלמא היכא דקמצו מכלי שנתקדשה בו המנחה מכשירין כלי אפילו:

גליון הש"ס גמ' רנב"י אמר הכל מודים בקומץ שטעון קידוש · עיין לעיל דף ז ע"ב תוספות ד"ה שמיקט:

נושא
שירי מנחה
שנפסלו
האם מקטירין
הקומץ

נושא/מחנה:
שלבים בבירור
דברי רב (שפירש
התנו ר' יהושע)
שרק אם נטמאו
כל שיריה - פסולה

נושא/מחנה
חיפוש
מקורות
הלכה דאם
לא נשאר
כלום אלא
נשאר
• חלב
• יותרת
וב' כליות
הבל זאת
זורק את
הדם

נושא
דעות אמוראים
(בדברי התנאים)
האם יש
להקפיד על
ימין וקידוש
כלי בהקרבת
קומץ

מחנה
קושיות
על ר' נחמן
(האומר הכל
מודים בכוון)
דקומץ צריך
קידוש כלי